

DEO OPTIMO MAXIMO UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

mane discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimæ

mensis Decembris, anno Domini M. DCC. LXXII.

JOANNE-FRANCISCO JACOBO ROUSSILLE DE CHAMSERU,
Doctore Medico, Praefide.

An perspirationi & sudori cæteræ excretiones vicariae?

I.

CORPORIS involucrum cuius est. Hæc autem constat *epidermide*, corpore reticulare, cute propriè dictâ. *Epidermis* squamulis lamellisque cohaerentibus instruta, ex ductuum excretoriorum, vel papillarum nervarum reflexis simibus, vel ex utrorumque simul constat. Creberimis pertundit foraminibus; plisis tum amplioribus, ut in volis manuum plantisque pedum, tum minoribus, regulari fere ubique trætu excurrentibus exaratur. Cūcūlæ, nexus satis firmo, hæret corpus reticulare, exilibus textum *fibrillis*, in sensu exquisitoris partibus, apicibus videlicet digitorum & linguiâ, maximè conspicuum. Foraminibus quoque pervium est reis in modum factis, quibus pilos transmittit, cutesque *nervas* papillas, totidem quasi retinaculis, coercet. Corpori reticulari cutis subiacet, inæqualiter, ut duæ superiores membrane, diversis in locis crassa, epidermidisque instar varis fuleata plieis. Intricatissimo fibrarum tendinearum plexu deprehenditur compacta, sebaceis & miliaribus resperfa glandulis. Illam numerosum perreptant vasorum omnis generis fureuli; horridulum quasi reddunt, in lingua præsertim & extremis digitis, maximè spectabiles *nervæ* papillæ; astis aliquando in subiectâ adipem radicibus, pili perforant; meabilem faciunt numerofa adè diversa magnitudinis foramina, ut, sub uno fabuli grano, 1:5000^a latirare posse affirmaverit Leeuwenhoek. Per ea *transpirationis* & sudoris erumpit, preparationis gradu diversa, materia. Hinc *perspirare* & sudare perinde non est. Sudor eruditatis, non tamen, etiam in statu fano, spernendus index: *perspiratio tritii* conamen ultimum. Utriusque materiam constitutu sanguinis aquosa pars, Hippocrati *τρόφις έξνεα*, quæ chylo primùm immixta, cum partes alibiles ubique deportaverit, partibus post nutritionem superfluis, à sanguine per varias portas eliminandi, iterum vehiculo est. Hæc quidem materia, non per glandulas Stenonis aut Malpighii; sed per arteriarum lymphaticarum, cutem undique perreptantium, ramulos fecerintur. Huc nempe allabentis sanguinis fibrosa globofaque pars, ut quæ crassiores, exilissimas canaliculorum diametros subire neciunt; sed in venas resum amant, dum pars tenuior, per sitos à latere ductus excretorios, abripi se patitur, extra corpus; modò sub hac, modò sub illâ specie eliminanda. Materie si copia iusto major affluit, ut fit post lauitores epulas, vel satificant vasorum fibrae, quod post immodicum laborem solet, sub guttularum sensibilium

* Author M. MICHAEL PHILIPPO BOUVART, 1737.

formâ exprimitur , & sudor est ; si verd sua stat vasis elastica *ductilitas* , moderataque adest elaborandi succi copia , tunc tenuis halitus visum fugientis speciem induit , & *perspiratorium* nuncupatur effluvium : Unam hanc *vacuationem* cæteris similiumpis superiorum , ratione assumptorum , esse ut 5 ad 8 , *Sandorianis* , sub celo Italico habiti , experimentis constat . Ipsam autem , ut & sudorem , alis excretionibus pensari quis dubitat , si illæ in tantum augescant , in quantum sudori aut *perspirationi* detrahitur ?

I I .

QUO MODO se habeat utraque cutis excretionis parum est , nisi ad summas earum reshexeris utilitates , ex economie animalis legibus repetendas . *Elasticas* conflamur partibus . Solidas alias , alias fluidas nuncupant . Alterno nixu sic agunt , ut utrasque non iniquo marte concurrere diversi . Sic vita perpetua , geminum inter elaterium , luctu est , cuius in æqualitate tanitas , cessatione mors . Vivere igitur abique motu hanc licet , nec moveri datur qui in aliquid à nobis fecerat . Hinc mortis brevi causa fieret , qui vitæ fons est , motus , nisi hujus perennitatem detritis partibus , per nutritiōnem , suiffet prospectum . Hæc autem quod felicitas absolveretur , patere debuerant fores , per quas , si quid à solidis abrasum , si quid in fluidis vel superflii . vel ad nutriendum inhabilius occurret , illud abrasum , excretum à corpore , recentioribus alibibibus in eis melius occupandum relinquere spatium . Non in aliud sanè si emhiant curis spiracula , canalelique *excretoriis* quo in ope fluit utrumque excretionis . Si debito tempore & modo procedant , benè est . Hoc pacto sanguis ab inutilibus purgatur incrementis , unde fluidior factus , leviori , per arterias & venas , itque reditque curfu . Inutilibus expedita succis yasa alacritus operi vacant : felicior sit humorum , per varia incernicula , derivatio . Quin & ipsa mens , alias quidquid errat corpus miserè plecti solita , aptior evadit ad operandum . Salutifera verò minuantur effluvia , nec ipsorum aliunde pensetur defectus , omnia in pejus ruere . Impurus , nec benè subactus , sanguinem inficit latex ; idcirco male torpet iners corpus , iniquo pondere solidorum vis oppressa gemit ; hinc succorum , variis in locis , *flasæ* , coagula , *decubitus* , mille morborum semina . At , at solamne per cutem , morib[us] suā , nocituri humoris utilis jactura fieret , nec ullis aliis organis , tot commoda præstare , tot ærumnas antevertere concessum foret ?

I I . L

MINI ME . Non tritam semper calcat natura viam . Per insolitum aliquando tramitem molitur iter . Illam altius scrutare ; pecudum reclusis peitoribus inhians exta spiratoria confuse . Odore teste , judicibus nonnunquam oculis , ex calentibus visceribus efflertur , ab effluvio *perspiratorio* quām parum ablidens , vapor ! Ex quolibet visceri exprimi potest sudori genuino proximus latex . At , ne latiū excurramus , pulmonem imprimis respice quām egregiè cutis emunctoria imitantem ! Arteriis *excretibus* , totus quantus est , mirum in modum dispergitur , extremis ostiolis , vel poris lateralibus in ejus cavo undique apertis . Vascula hac , non secus ac *cutanea* , aquosum segregant laticem partibus à nutritione superflui onustum , segregando terunt , tritum in vesiculos erustant . Humor ille , si suum stet pulmonariis fibris robur , ultimum natus tenuitatis gradum , per os expiratione pellitur , æstate præsertim , oculorum aciem ludens . Quale *perspirationis* insensibilis exemplar ! Si contra liquoris ejusdem quasi diluvio merguntur vascula , horum diductis & madentibus fibris minutius tonus ; inde minus tritum , molliusque quām par est verberatum liquidum effluit intra vesiculos , ibique guttula unita guttula in sputum coit . Quid quæso illud est nisi sudor est , aut sudori proximum ? Neque id soli tribuas pulmoni ; suis etiam emititur ventriculo vapor & ros *gastricus* , sui intestinorum opulent latebras fami subtilem , sui eas , plorato jugi , madefaciunt mucosi latices . Quidquid ex renum colis in pelym decidit , sive id sub te-

3

nus halitus specie clam exfliat , sive stillando in aquæ rivulos confluat , vel à perspiratione , vel à sudore quid discrepat ? Urinam & sudorem , trutinante qualis lingua , confer & explorat : liquorem utrumque principius ex iisdem conflatum dicas , saporem adeò similem , falsum , subacrem , juboleofum exhibent . Nulla ferè non in parte totidem indubitate reperies perspirationis aut sudoris pignora . Percurre mesenterium , pleuram , pericardium , oris glandulas , membranam pituitariam , partefque universas . Nullibi non aderunt vasa excretoria , nullibi non sanguis , nullibi non tritus jugis & pressio . Ubicumque succi effoeti & inutiles ex communi sanguinis fluento eliminantur : ubicumque igitur sudoris & perspirationis imagines . Nec sibi solis adeò ex dictis organis pleraque succis inutilibus excernendis allaborant , quin perspirationis utriusque tarditatem vicibus splendens pares sint , & tantò majorem materię hujuscem quantitatem eliminent , quantum minorem cutis emitunt .

I V.

HÆC vita quam agimus veluti mare est in quo , si benè calculum ponas , ubique naufragium imminet . Sua cuique ætati , sexui , temperamento , conditioni , lethifera pestis . At commune omnibus ab inhibita perspiratione terriculum . Vel levissimo frigidioris auræ in minimam partem afflatus stringuntur cutis ostia , strictæ vicinas , vicinæ proximas ad se trahunt partes ; sic tota tandem cutis in confusum vocatur . Hinc nulli certè sua per diem solidum staret sanitas , nulli superflius intra vasa impunè cohibetur humor , nisi à peripheria ad centrum pulsus per interiora sibi quereret effugium . Quomodo verò te res habeat , tene . Arctatis quavis de causâ cutis ostiolis , imminutisque vasorum huc tendentium diametris , qui appellit humor , obiecto repagulo , haeret obicem pone lequenti positurus ; novissimum in hunc alludit , qui veluti refluxus , quâ minus resistitur , ut in physiis æquum est , querit iter . Idcirco ad internas partes blando tepentes calore , cute constrictæ moliores , ceu patentiori receptus alveo , vertitur , quâque data porta effluit . Non alia de causâ , instanti hyeme , materię per cutem exhalabilis pars in pulmonem repellitur . Indè , depresso thorace , efflatur sub fumosi vaporis formâ oculis idè obvii , quod effluvia densata sint , & per viscus unicum exeat ea materię pars , quæ , si per cutem universem eliminaretur , oculis fuscum faceret . Senes minus perspirare arguit iners corii ariditas , furfuracea quoque ejusdem deflquamatio , quæ nihil est nisi perspirationis materia extremis morata canaliculis . Defectum hunc in illis pensant major , quâm in junioribus , muci per nares , per oculos lacrymarum , salivæ per os , per vesicam urinæ , faciem per intestina excretio . Phlegmaticis , præ molliori partium solidarum structurâ , minus perspirantibus , uberior undique pituita proventus . Biliosis contraria evenire dubitans nemo . His ut partium est deurens siccitas flammeaque sanguinis crasis , ita inplexus edendi amor : ut fibra agilior fluida crebrioribus quatit istib⁹ & communuit , ita copiofa perspiratio , ita sudor rarus , ita urinæ fluxus paucus & infrequens , quidquid alio dejeclatur , id pigrè parcere quod admodum . Quid verbis opus ? Cutis densitas , alvi laxitas & vice versa . Frigore extero corrugata cute , diarrhoea se correptum quis pluries non est expertus ? Cui , ob sudorem suppressum , solitè copiositis urina non fluxit ? His de rationibus quibusdam siccis ore & naribus vivere vix datum est . Sic quas tandem , propter dilatatum corporis habitum , minus perspirabiles fecit natura feminas , fluxui menstruo obnoxias reddidit . Hinc diuturna meditatione & experientia nixus Sanctorius , perspiratione imminentia , sensibiles augeri excretiones pronunciavit , nisi fortè accidat cachexia vel febris .

V.

PERSPIRATIONIS igitur & sudoris materiam aliquando per inassueta ferri incernicula dubitet nemo : neve quis objiciat , alia esse perspirationis & sudoris ,

4

alia cæterarum excretionum organa; unde, pro structuræ varietate, dissimiles debeat fecernere succos ex sanguine. Sic, inquies, quæ colla urinam, non item sudorem segregare apta nata sunt. Esto, à sudore discrepet urina. At tantine est discrepania? Oleum, fæces, terram crassioribus continet urina, tenuiores sudor. Cum igitur renes fecerant liquidum crassioribus fœtum partibus, quid mirum si tenuioribus? Vcrum refert, pergit, quā viâ natura nocituros humores pellat, vacuationeque omnes, ex Hippocrate, fieri debent per loca convenientia. Quis negat? At quid naturæ convenientius est, quid familiare magis, quam ut, oclusâ hac viâ, per illam abjiciendis humoribus patet exitum? Sic febres casdem vel sudoribus copiosis, vel largo alvi profluvio, æquali tamen cum ægri bono, judicat. Sed ex hac ipsa, instas, crûsum diversitate, diversa morbosque materiæ indeoles, diversum se prodit morbi genium. Rem acu non tangis, petito ex syphilitide exemplo, melius intelligandam. Unam eamdemque esse, in omnibus, Venerei misericordia conditionem diffitetur nemo. Per diversas tamen portas, unâ cum humore infectâ, venenum hoc amandari posse non dubium. Imò quidam hæc lue inficiuntur, quibus, poëta oris ulcerâ, aut erosa carie palati ossa, pitalijmum immoderatum cibæ piaculum foret. In tali rerum statu, etiam si natura morbi iotatio em per oris glandulas molitur, materiam tamen per cœcum, alvum, vesicam, datâ operâ, nec sine successu, deturbat prudens Medici solertia. Hinc patet unum eundemque liquorem, lympham pinta veneno infectam, per diversas admodum vias colari posse. At perspiratio & sudor nobiliores in partes converte morbis saepè gravissimis cautam præbent: in pulmonem catarrho, in membranam pituitariam coryzæ, in intestina diarrhoeæ, in renes nephritidi. Quid mirum? Sed est modus in rebus; si copiosius irrumpat materia, si ipsius diutius duret affluxus, concedimus; si minus, adeò non morbi periculum afflert, ut contra prævertat. Ex his concludimus:

Ergo perspirationi & sudori ceteræ excretiones vicarie.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Joannes Antonius ELIE
DE LA POTERIE, Antiquus
Regis in Portu Bretoni M-
dicus.

M. Iosephus - Jacobus GAR-
DANE, Censor Regius &
Regis Scientiarum Societatis
Monspeliensis necnon Regia-
rum Academicarum Nancie-
& Massiliæ Socius.

M. Stanislau MITTE' Regia
Scientiarum & Litterarum
Nancie' Academicæ Socius,
necnon Stanislai I. Polonia-
rum Regis, dum viveret, Me-
dicus ordinarius.

Proponebat Parisiis JOANNES - BAPTISTA BAIGNÉRES, Parisinus, Doctor Me-
dicus Monspeliensis, necnon Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis
Baccalaureus, A. R. S. H. 1772. à sextâ ad meridiem.

M. Carolus-Ludovicus Fran-
ciscus ANDRY, Chirurgia
Gilloco Idiomate Profesor.

M. Mathæus-Thomas DE LA
CASSAIGNE, Scholarum
Professor.

M. Jonnes-Baptista Alexander
MAIGRET.

M. Guillelmus - Iosephus DE
L'EPINE, Antiquus Facul-
tatis Decanus.

M. Ludovicus-Claudius BOU-
RELIN, Antiquus Facul-
tatis Decanus, Regis Scien-
tiarum Academæ, Regiaeque
Societatis Berolinensis So-
cius, in Horio Regio Che-
mis Professor & Galliarum
Principum Medicus Prima-
rius.